SKLEPNI PREDLOGI GENERALNEGA PRAVOBRANILCA PAOLA MENGOZZIJA, predstavljeni 17. februarja 2011 [1]

1. Družba Arkema SA (v nadaljevanju: Arkema ali tožeča stranka) je vložila to pritožbo, v kateri predlaga razveljavitev sodbe v zadevi Arkema proti Komisiji [2] (v nadaljevanju: izpodbijana sodba), s katero je Sodišče prve stopnje Evropskih skupnosti (zdaj Splošno sodišče) zavrnilo ničnostno tožbo tožeče stranke zoper odločbo Komisije z dne 19. januarja 2005 [3] (v nadaljevanju: Odločba), s katero je bilo ugotovljeno, da je nekaj podjetij, vključno s podjetjem, katerega del sta tožeča stranka, ki se je v preteklosti imenovala Elf Atochem SA (v nadaljevanju: Elf Atochem) in Atofina SA (v nadaljevanju: Atofina), ter njena matična družba Elf Aquitaine SA (v nadaljevanju: Elf Aquitaine), kršilo člen 81(1) ES in člen 53(1) Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru (EGP), ker so bila udeležena v kartelu na trgu monokloroocetne kisline (MCAA).

I – Dejansko stanje, izpodbijana sodba, postopek pred Sodiščem in predlogi strank

2. Iz točke 3 in naslednjih izpodbijane sodbe izhaja, da je Komisija preiskavo v zvezi s trgom monokloroocetne kisline začela konec leta 1999, potem ko jo je eno od udeleženih podjetij obvestilo o obstoju kartela na tem trgu. Nato je 14. in 15. marca 2000 opravila preverjanja na kraju samem, med drugim v prostorih družbe Elf Atochem. Komisija je 7. in 8. aprila 2004 na dvanajst družb, med katerimi sta bili družba Elf Aquitaine in njena hčerinska družba Atofina, naslovila obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah (točke 3, 4 in 7 izpodbijane sodbe).

3. Komisija je družbi Elf Aquitaine in njeni hčerinski družbi Arkema pripisala odgovornost za kršitev med 1. januarjem 1984 in 7. majem 1999. Menila je, da že dejstvo, da ima družba Elf Aquitaine 98-odstotni delež v družbi Atofina, zadostuje, da se ji pripiše

1 – Jezik izvirnika: francoščina.

2 – Sodba Splošnega sodišča z dne 30. septembra 2009 (T-168/05, ZOdl., str. II-180).

3 – C(2004) 4876 konč. – MCAA.

odgovornost za ravnanje njene hčerinske družbe (točka 9 izpodbijane sodbe).

4. Komisija je znesek glob določila na podlagi svojih Smernic o načinu določanja glob, naloženih v skladu s členom 15(2) Uredbe št. 17 in členom 65(5) Pogodbe [PJ] [4] (v nadaljevanju: Smernice), ter obvestila Komisije o nenalaganju ali zmanjševanju glob v primeru kartelov [5] (točka 13 izpodbijane sodbe). Znesek globe, solidarno naložene družbama Elf Aquitaine in Arkema, znaša 45 milijonov EUR (člen 2(c) Odločbe in točka 30 izpodbijane sodbe). Poleg tega je Komisija na podlagi ugotovitve, da je bila Odločba Komisije 94/599/ES z dne 27. julija 1994 o uporabi člena [81 ES] [6] naslovljena na družbo Elf Atochem v obdobju, ko družba Elf Aquitaine še ni nadzorovala družbe Atofina, zadnjenavedeni družbi naložila ločeno globo zaradi ponovitve kršitve. Znesek globe znaša 13,5 milijona EUR (člen 2(d) Odločbe in točka 30 izpodbijane sodbe).

5. Družba Arkema je 25. aprila 2005 vložila ničnostno tožbo zoper Odločbo. Splošnemu sodišču je predlagala, naj razglasi ničnost členov 1(d), 2(c) in 4(9) Odločbe v delu, v katerem se nanašajo na družbo Elf Aquitaine, in posledično spremeni člen 2(c) in (d) Odločbe ter, podredno, naj spremeni člen 2(c) in (d) Odločbe, da bi se znižal znesek globe. Tožeča stranka je v podporo svoji tožbi navedla osem tožbenih razlogov. V podporo svojemu predlogu za razglasitev ničnosti je navedla prvi tožbeni razlog, ki se nanaša na neupoštevanje pravil o odgovornosti matične družbe za ravnanje hčerinske družbe in diskriminacijsko obravnavanje skupine Elf Aquitaine; drugi tožbeni razlog, ki se nanaša na kršitev načela pravne in gospodarske samostojnosti hčerinske družbe zaradi domneve o odločilnem vplivu matične družbe; tretji tožbeni razlog, ki se nanaša na kršitev načela osebne odgovornosti; četrti tožbeni razlog, ki se nanaša na diskriminacijo med podjetji na podlagi njihove pravne ureditve in velikosti, ter peti tožbeni razlog, ki se nanaša na bistveno kršitev postopka. V podporo svojemu predlogu za spremembo Odločbe je navedla šesti tožbeni razlog, ki se nanaša na kršitev načela sorazmernosti pri določanju izhodiščnega zneska globe. Tožeča stranka je v sedmem tožbenem razlogu navedla kršitev načela sorazmernosti pri določanju množilnega koeficienta za namene odvračanja. V osmem tožbenem razlogu je navedla kršitev načela sorazmernosti pri določanju zneska globe glede na trajanje kršitve. Nazadnje, tožeča stranka je podredno uveljavljala še deveti tožbeni razlog, ki se nanaša na kršitev načela sorazmernosti pri določanju množilnega koeficienta za namene

4 – UL 1998, C 9, str. 3.
5 – UL 1996, C 207, str. 4.
6 – UL L 239, str. 14.

odvračanja, saj naj bi Komisija promet družbe Arkema upoštevala dvakrat (točke od 41 do 43 izpodbijane sodbe).

6. Splošno sodišče je v izpodbijani sodbi zavrnilo vse tožbene razloge, vključno s podrednim, ter tožeči stranki naložilo plačilo stroškov.

7. Tožeča stranka je z vlogo, ki jo je sodno tajništvo Sodišča prejelo 15. decembra 2009, vložila to pritožbo. Tožeča stranka Sodišču predlaga, naj razveljavi izpodbijano sodbo in Komisiji naloži plačilo stroškov. Komisija predlaga zavrnitev pritožbe in naložitev plačila stroškov tožeči stranki. Predstavniki strank so na obravnavi 25. novembra 2010 ustno podali stališča.

II – Pritožba

8. Tožeča stranka v utemeljitev svoje pritožbe navaja štiri pritožbene razloge. Prvi pritožbeni razlog izhaja iz tega, da naj Splošno sodišče ne bi upoštevalo pravil o odgovornosti matične družbe za ravnanje njene hčerinske družbe. Drugi pritožbeni razlog se nanaša na kršitev načela prepovedi diskriminacije, ki izhaja iz neizpodbojnosti domneve o odločilnem vplivu matične družbe na njene hčerinske družbe. Tretji pritožbeni razlog se nanaša na kršitev načela enakega obravnavanja in pravice do poštenega sojenja. Četrti pritožbeni razlog se nanaša na kršitev načela sorazmernosti zaradi dvojnega upoštevanja prometa družbe Arkema pri določanju osnove za sankcijo.

A – *Prvi pritožbeni razlog: Splošno sodišče naj ne bi upoštevalo pravil o pripisu odgovornosti matične družbe za ravnanje njene hčerinske družbe*

9. Pritožnica v prvem pritožbenem razlogu v bistvu trdi, da je Splošno sodišče pri preučitvi dokazov, ki jih je predložila, da bi dokazala svojo samostojnost na trgu in ovrgla domnevo Komisije v zvezi z družbo Elf Aquitaine, od nje dejansko zahtevalo *probatio diabolica*, kar je v nasprotju s pravili o odgovornosti matične družbe za ravnanje njene hčerinske družbe in pravico do poštenega sojenja, ki jo določa člen 6(1) Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin.

10. Opozarjam, kot je Splošno sodišče navedlo v točkah od 67 do 69 izpodbijane sodbe, da iz sodne prakse izhaja, da lahko v posebnem primeru, ko je matična družba 100-odstotna lastnica kapitala svoje hčerinske družbe, ki je kršila pravila Skupnosti o konkurenci,

ta matična družba po eni strani odločilno vpliva na ravnanje te hčerinske družbe, [7] po drugi strani pa obstaja izpodbojna domneva, da ima ta matična družba tudi dejansko tak vpliv. [8] V teh okoliščinah za domnevo, da matična družba odločilno vpliva na poslovno politiko hčerinske družbe, zadostuje, da Komisija dokaže, da je ves kapital hčerinske družbe v lasti matične družbe. Komisija bo lahko tako matično družbo štela za solidarno odgovorno za plačilo globe, naložene njeni hčerinski družbi, razen če matična družba, ki mora to domnevo ovreči, ne predloži zadostnih dokazov, da njena hčerinska družba na trgu ravna samostojno. [9]

11. Očitki, ki jih je navedla pritožnica, se nanašajo zlasti na točko 76 izpodbijane sodbe, v kateri je Splošno sodišče pojasnilo:

„Kar zadeva trdnost dokazov, ki jih je predložila tožeča stranka, da bi dokazala svojo samostojnost, je treba ugotoviti, da zgolj na podlagi dejstva, da je družba Elf Aquitaine le nedejavna holdinška družba, ki zelo redko posega v upravljanje svojih hčerinskih družb, ni mogoče izključiti, da odločilno vpliva na ravnanje tožeče stranke zlasti z usklajevanjem finančnih naložb znotraj skupine Elf Aquitaine. V skupini družb ima holdinška družba, ki zlasti usklajuje finančne naložbe v tej skupini, namreč funkcijo, da združuje kapitalske deleže v različnih družbah in zagotavlja njihovo enotno upravljanje, zlasti s proračunskim nadzorom."

12. Pritožnica meni, da je Splošno sodišče s trditvijo, da je „funkcija" holdinške družbe zagotoviti enotno upravljanje hčerinskih družb, domnevo o odločilnem vplivu matične družbe na ravnanje njene hčerinske družbe postavilo kot pravno neizpodbojno, saj bi bil vsak poskus dokazovanja samostojnega ravnanja hčerinske družbe na trgu v nasprotju s funkcijo, ki jo je Splošno sodišče pripisalo holdinškim družbam, in posledično neuspešen.

13. V uvodu je treba opozoriti, kot je Komisija navedla v svojem odgovoru na pritožbo, da družba Arkema ne izpodbija niti načela domneve Komisije v zvezi z družbo Elf Aquitaine niti dejstva, da ta domneva velja v okoliščinah obravnavanega primera (matična družba kot 98-odstotna lastnica kapitala hčerinske družbe). V nasprotju s tem se

7 – Glej v tem smislu sodbi z dne 14. julija 1972 v zadevi Imperial Chemical Industries proti Komisiji (48/69, Recueil, str. 619, točki 136 in 137) in z dne 10. septembra 2009 v zadevi Akzo Nobel in drugi proti Komisiji (C-97/08 P, ZOdl., str. I-8237, točka 60).

8 – Glej v tem smislu sodbi z dne 25. oktobra 1983 v zadevi AEG-Telefunken proti Komisiji (107/82, Recueil, str. 3151, točka 50) in z dne 16. novembra 2000 v zadevi Stora Kopparbergs Bergslags proti Komisiji (C-286/98 P, Recueil, str. I-9925, točka 29) ter navedeno sodbo Akzo Nobel in drugi proti Komisiji (točka 60).

9 – Glej navedeno sodbo Akzo Nobel in drugi proti Komisiji (točka 60).

očitki pritožnice nanašajo le na razlogovanje Splošnega sodišča, s katerim je zavrnilo, da bi lahko dejstvo, da je Elf Aquitaine nedejavna holdinška družba, zadostovalo za ovrženje navedene domneve.

14. Splošno sodišče je v točki 76 izpodbijane sodbe najprej potrdilo, da dejstvo, da holdinška družba ne posega neposredno na trg, samo po sebi ne pomeni, da ta družba ne more odločilno vplivati na poslovno politiko svojih hčerinskih družb z usklajevanjem finančnih naložb znotraj skupine. Splošno sodišče želi s to trditvijo izpodbijati povezavo, ki jo zagovarja tožeča stranka, med popolnoma finančno naravo matične družbe in neobstojem vpliva na ravnanje dejavnih podjetij v skupini na trgu. Cilj očitkov pritožnice prav tako ni vsebinsko izpodbijati ugotovitev, ki izhajajo iz te trditve, to je, da lahko domneva o dejanskem odločilnem vplivu na poslovno politiko hčerinskih družb velja tudi za nedejavno holdinško družbo.

15. Splošno sodišče to ugotovitev nato utemeljuje s trditvijo, da „ima holdinška družba, ki zlasti usklajuje finančne naložbe znotraj skupine, funkcijo, da združuje kapitalske deleže v različnih družbah in zagotavlja njihovo enotno upravljanje, zlasti s proračunskim nadzorom.“ Družba Arkema meni, da dejanska neizpodbojnost domneve v zvezi z družbo Elf Aquitaine izhaja zlasti iz trditve v drugem delu tega stavka, saj – kot je tožeča stranka pojasnila v odgovoru na tožbo – „je prav merilo enotnega upravljanja tisto, ki – po mnenju Komisije – dovoljuje, da se odgovornost za ravnanje hčerinske družbe pripiše njeni matični družbi“.

16. Najprej opozarjam, da bi imela trditev Splošnega sodišča, če bi sledili sklepanju družbe Arkema, dejansko veliko širše področje uporabe, kot ji ga pripisuje sama pritožnica, ter bi v bistvu potrjevala, da je treba vsaki holdinški družbi, ne glede na to, ali je dejavna ali ne, in neodvisno od vseh ugotovitev v zvezi z višino kapitalskega deleža v njenih hčerinskih družbah, pripisati odgovornost za ravnanje teh družb le zaradi njene funkcije zagotavljanja enotnega upravljanja hčerinskih družb. Jasno je, da trditev Splošnega sodišča nima takega področja uporabe.

17. Po drugi strani menim, da je treba trditev glede na okoliščine, na katere se nanaša, obravnavati, kot da se navezuje le na nedejavne holdinške družbe in položaje, ko so izpolnjeni pogoji za uporabo domneve v zvezi z družbo Elf Aquitaine.

18. Poleg tega opozarjam, da iz ustaljene sodne prakse izhaja, da je ravnanje hčerinske družbe mogoče pripisati matični družbi predvsem zato, ker ta hčerinska družba, čeprav je ločen pravni subjekt, ne odloča samostojno o svojem ravnanju na trgu, ampak se v bistvu ravna po navodilih svoje matične družbe, [10] in ob upoštevanju zlasti poslovnih, organizacijskih in pravnih povezav med tema pravnima subjektoma. [11] V nasprotju z razumevanjem pritožnice funkcija, ki jo Splošno sodišče pripisuje nedejavni holdinški družbi – da zagotavlja enotno upravljanje družb v skupini –, ne pomeni nujno poseganja v poslovno politiko njenih hčerinskih družb, zlasti ne v obliki zgoraj navedene sodne prakse. Tako poseganje je treba dokazati, pri čemer ga je mogoče v skladu z načeli, ki se uporabljajo na tem področju in jim tožeča stranka ne nasprotuje, predpostaviti, kadar je matična družba 100-odstotna lastnica kapitala svojih hčerinskih družb. Taka družba ali njene hčerinske družbe imajo v skladu z istimi načeli vedno možnost, da dokažejo nasprotno.

19. Enako tudi priznavanje, kot ga razglaša Splošno sodišče, da je funkcija nedejavne holdinške družbe zagotavljati enotno upravljanje njenih hčerinskih družb, tem družbam ali njihovi matični družbi ne odvzema možnosti, da to domnevo poskusijo ovreči, tako da dokažejo, da se taka funkcija – če naj bi se izražala s poseganjem v poslovno politiko dejavnih družb v skupini –, konkretno ni izvajala. Kot jasno izhaja iz zgoraj navedene sodne prakse, je predmet te domneve namreč *dejansko izvajanje* odločilnega vpliva matične družbe, ki je 100-odstotna lastnica kapitala svoje hčerinske družbe, na ravnanje zadnjenavedene družbe.

20. Iz tega v nasprotju s trditvami pritožnice izhaja, da trditve iz točke 76 izpodbijane sodbe ni mogoče razumeti, kot da potrjuje neizogibnost dejanskega izvajanja odločilnega vpliva vseh dejavnih ali nedejavnih holdinških družb le na podlagi dejstva, da imajo znotraj skupine družb funkcijo zagotavljanja njihovega enotnega upravljanja.

21. Splošno sodišče se v spornem delu namreč omejuje na trditev, da ni izključeno, da bi lahko nedejavna holdinška družba kljub dejstvu, da ne posega neposredno na trg, in zlasti ob upoštevanju njene funkcije usklajevanja in finančnega vodenja odločilno vplivala na poslovno politiko svojih hčerinskih družb, ter da je zato v primeru 100-odstotnega ali skoraj 100-odstotnega kapitalskega deleža te družbe v njenih hčerinskih družbah mogoče domnevati, da tak vpliv dejansko obstaja. Zato v skladu z logiko razlogovanja

10 – Glej v tem smislu navedeno sodbo Imperial Chemical Industries proti Komisiji (točki 132 in 133); sodbi z dne 14. julija 1972 v zadevi Geigy proti Komisiji (52/69, Recueil, str. 787, točka 44) in z dne 21. februarja 1973 v zadevi Europemballage in Continental Can proti Komisiji (6/72, Recueil, str. 215, točka 15) ter navedeni sodbi Stora Kopparbergs Bergslags proti Komisiji (točka 26) in Akzo Nobel in drugi proti Komisiji (točka 58).

11 – Glej navedeno sodbo Akzo Nobel in drugi proti Komisiji (točka 58).

Splošnega sodišča za ovrženje take domneve, ki je še vedno izpodbojna pravna domneva, kot poudarja tudi Splošno sodišče z navajanjem ustaljene sodne prakse sodišč Unije v drugih delih izpodbijane sodbe ter zlasti v točkah 67 in 82, ne zadostuje sklicevanje na to, da matična družba ni dejavna.

22. Iz zgornjih ugotovitev izhaja, da je očitek, ki se nanaša na neupoštevanje pravil o pripisu odgovornosti matični družbi za ravnanje njene hčerinske družbe, zaradi dejstva, da naj bi Splošno sodišče domnevo, ki temelji na 100-odstotnem kapitalskem deležu matične družbe v njeni hčerinski družbi, postavilo kot neizpodbojno, neutemeljen, saj temelji na napačni razlagi izpodbijane sodbe.

23. Neutemeljen je tudi očitek, ki se nanaša na kršitev člena 6(1) Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, saj ga – čeprav ga tožeča stranka ni dalje razvila – je mogoče razlagati, kot da izhaja z iste napačne predpostavke, da je Splošno sodišče v izpodbijani sodbi pravno onemogočilo ovrženje navedene domneve.

24. Zato predlagam, naj se prvi pritožbeni razlog v celoti zavrne kot neutemeljen.

B – *Drugi pritožbeni razlog: kršitev načela prepovedi diskriminacije*

25. Pritožnica v drugem pritožbenem razlogu trdi, da trditev Splošnega sodišča o neizpodbojnosti domneve, ki temelji na 100-odstotnem kapitalskem deležu matične družbe v njeni hčerinski družbi, pomeni tudi kršitev načela prepovedi diskriminacije med udeleženci kartela glede na to, ali pripadajo neki skupini ali ne. Ker drugi pritožbeni razlog izhaja iz iste razlage izpodbijane sodbe, za katero menim, da je napačna, in na katero se opira prvi pritožbeni razlog, menim, da je treba tudi ta pritožbeni razlog zavrniti kot neutemeljen.

C – *Tretji pritožbeni razlog: kršitev načela enakega obravnavanja in pravice do poštenega sojenja*

26. Tožeča stranka v tretjem pritožbenem razlogu v bistvu trdi, da je Splošno sodišče pri odgovoru na njen peti tožbeni razlog preučilo le trditve, ki mu jih je predložila družba Elf

Aquitaine, ne pa tudi trditev tožeče stranke, s čimer naj bi kršilo njeno pravico do poštenega sojenja in načelo enakega obravnavanja. Pritožbeni razlog se nanaša na točke od 122 do 129 izpodbijane sodbe.

27. Enako kot Komisija predmeta tega pritožbenega razloga ne razumem v celoti.

28. Očitki, ki jih je tožeča stranka navedla na prvi stopnji v okviru tožbenega razloga, ki se nanaša na pomanjkljivo obrazložitev Odločbe, se nanašajo na točke od 122 do 129 izpodbijane sodbe. Vendar se zdi, da pritožnica pri grajanju navedenih točk v okviru tega pritožbenega razloga Splošnemu sodišču ne očita, da te pomanjkljive obrazložitve ni sankcioniralo ali da ni ustrezno razlagalo obsega obveznosti obrazložitve, ki velja za Komisijo, ampak zlasti da ni opravilo preskusa utemeljenosti trditev, ki jih je navedla družba Atofina, da bi dokazala samostojno ravnanje na trgu.

29. V teh okoliščinah se sprašujem, ali povzetek navedenega pritožbenega razloga izpolnjuje pogoje glede jasnosti, ki se zahtevajo za njegovo dopustnost. [12]

30. Kar zadeva vsebino in ob domnevi, da je treba ta pritožbeni razlog razlagati kot trditev, da Splošno sodišče ni sankcioniralo Komisije zaradi domnevnega neupoštevanja dokazov, ki jih je predložila družba Atofina, ali zaradi pomanjkljive obrazložitve zavrnitve upoštevnosti ali zadostnosti teh dokazov, povezanih z Odločbo, ugotavljam, da Splošno sodišče v točki 127 izpodbijane sodbe trdi, da „ker se odgovor Komisije na bistvene točke trditev družbe Elf Aquitaine […] ne bi smel razlikovati glede na to, ali gre za matično ali hčerinsko družbo, ta ni ločeno odgovorila na trditve, ki jih je podala tožeča stranka“. Navedena točka se sklicuje na točko 75 izpodbijane sodbe, v kateri je Splošno sodišče, potem ko je v predhodni točki ugotovilo, da „je trditve tožeče stranke, s katerimi je želela dokazati svojo samostojnost, navedla tudi njena matična družba […] kot dokaz, da ni odločilno vplivala na poslovno politiko svoje hčerinske družbe“, sklenilo, da „je Komisija z zavrnitvijo trditev matične družbe skupno odgovorila obema družbama […]“.

31. Splošno sodišče je torej očitno izhajalo iz predpostavke, da se trditve, ki sta jih med upravnim postopkom navedli družbi Atofina in Elf Aquitaine, prekrivajo in da preučitev trditev ene stranke pomeni tudi preučitev trditev druge stranke. Prav tako je treba ugotoviti, da pritožnica niti ne poskuša izpodbijati utemeljenosti take predpostavke. Zlasti pa ne navaja natančno, katerih dokazov razen tistih, ki jih je predložila družba Elf Aquitaine, to je tistih, ki jih je posebej predložila družba

12 – Glej sodbi z dne 9. januarja 2003 v zadevi Italija proti Komisiji (C-178/00, Recueil, str. I-303, točka 6) in z dne 15. septembra 2005 v zadevi Irska proti Komisiji (C-199/03, ZOdl., str. I-8027, točka 50).

Atofina, naj Komisija ne bi preučila oziroma zadostno obrazložila njihove zavrnitve, pri čemer naj Splošno sodišče ne bi sankcioniralo take opustitve preučitve ali pomanjkljive obrazložitve.

32. Če se pritožbeni razlog razlaga v smislu, navedenem v točki 30 zgoraj, ga je treba v teh okoliščinah zavrniti kot neutemeljen.

33. Menim, da je treba isto ugotoviti tudi za predpostavko, da naj bi ta pritožbeni razlog vključeval očitek Splošnemu sodišču, da ni preučilo trdnosti dokazov, ki jih je družba Atofina predložila med upravnim postopkom, da bi dokazala svojo samostojnost na trgu. Iz točk od 76 do 80 izpodbijane sodbe namreč izhaja, da je Splošno sodišče te dokaze preučilo in zlasti upoštevalo trditev, ki se nanaša na status družbe Elf Aquitaine kot nedejavne holdinške družbe (točka 76), trditev, da družba Atofina ni nikoli izvajala posebne politike obveščanja na trgu monokloroocetne kisline, ki bi koristila družbi Elf Aquitaine (točka 78), trditev, da je bila dejavnost na področju monokloroocetne kisline v skupini Elf Aquitaine obrobna (točka 79), ter dejstvo, da sta obe družbi poslovali na ločenih trgih in nista imeli povezav med dobavitelji in strankami (točka 80).

34. Iz vseh zgoraj navedenih ugotovitev izhaja, da tretjemu pritožbenemu razlogu, ki se nanaša na kršitev načela enakega obravnavanja in pravice do poštenega sojenja, nikakor ni mogoče ugoditi.

D – *Četrti pritožbeni razlog: kršitev načela sorazmernosti*

35. Tožeča stranka meni, da je Splošno sodišče kršilo načelo sorazmernosti, ko je potrdilo metodo izračuna, ki jo je Komisija uporabila za določitev elementa denarne sankcije, povezanega s ponovitvijo kršitve s strani družbe Arkema. Pri tej metodi naj bi se za izračun osnov, za katere se uporabita množilna koeficienta za družbi Elf Aquitaine in Arkema kot odvračilna koeficienta, promet družbe Arkema upošteval dvakrat. Splošno sodišče naj ne bi izpodbijalo obstoja tega dvojnega upoštevanja, vendar naj bi ga upravičilo z zahtevo Komisije, da se ne odstopa od metode izračuna, določene v smernicah, s čimer naj bi se

tem smernicam posledično podelila „absolutno zavezujoča moč“, ki je nimajo.

36. Splošno sodišče v točki 198 izpodbijane sodbe pojasnjuje, da iz Odločbe izhaja, da je družba Elf Atochem ob kršitvi že bila predmet pretekle odločbe Komisije v zadevi v zvezi s kartelom, in sicer v obdobju, ko družbe Atofina še ni nadzorovala družba Elf Aquitaine (glej točko 4 zgoraj). Zato je Komisija za družbo Elf Atochem ugotovila obteževalno okoliščino zaradi ponovitve kršitve in osnovni znesek globe, ki se ji je naložil, povišala za 50 %. [13] Komisija je za „osamitev“ tega elementa sankcije sprejela naslednjo metodo izračuna, navedeno v opombi 222 Odločbe in povzeto v točki 199 izpodbijane sodbe:

„Povišanje zaradi ponovitve kršitve se uporabi le za družbo Atofina (Atochem) in ne za matično družbo Elf Aquitaine, saj ta ob kršitvi ni nadzorovala družbe Atofina. Množilni koeficient, uporabljen za družbo Elf, je 2,5 in ni vključen v izračun. Namesto tega se bo za izračun v zvezi s ponovitvijo kršitve uporabil množilni koeficient 1,5, ki bi se uporabil, če bi bila družba Atofina edina naslovnica odločbe (ob upoštevanju njenega svetovnega prometa v višini 17,8 milijarde EUR). Zato se bo družbi Atofina za ta znesek naložila ločena globa.“

37. Splošno sodišče je v točki 203 izpodbijane sodbe izračun, ki ga je Komisija uporabila za določitev hipotetičnega osnovnega zneska, ki ga je zaradi ponovitve kršitve s strani družbe Atofina povišala za 50 %, predstavilo, kot je navedeno v nadaljevanju:

„12 milijonov (izhodiščni znesek) × 1,5 (množilni koeficient za namene odvračanja, določen glede na promet družbe Arkema) = 18 milijonov + (18 milijonov × 150 %) (povišanje glede na trajanje kršitve) = 45 milijonov EUR“.

38. Po povišanju tega zneska zaradi ponovitve kršitve in 40-odstotnem znižanju zaradi uporabe obvestila o ugodni obravnavi znesek globe, ki je bila na podlagi člena 2(d) Odločbe nazadnje naložena družbi Arkema, znaša 13,5 milijona EUR.

39. Najprej je treba opozoriti, da se v nasprotju s stališčem pritožnice promet družbe Arkeme ni upošteval pri izračunu „osnov“, za

13 – Glej točko 314 Odločbe.

katere je Komisija uporabila množilne koeficiente, ki so bili za namene odvračanja določeni za družbi Elf Aquitaine/Arkema [14] in ločeno za družbo Arkema, ampak pri določanju samih množilnih koeficientov. Kot izhaja iz točke 279 in naslednjih Odločbe, je bil izhodiščni znesek globe, naložene družbama Elf Aquitaine/Arkema, in povišanja zaradi ponovitve kršitve s strani družbe Atofina (12 milijonov EUR) izračunan ob upoštevanju teže kršitve in pomembnosti podjetij, ki so pri tej kršitvi sodelovala, ocenjene glede na njihove tržne deleže. Za ta izhodiščni znesek so se uporabili množilni koeficienti, da bi bila globa dovolj odvračilna. Za družbi Arkema/Elf Aquitaine je bil ta koeficient 2,5, pri čemer se je med drugim upošteval njun svetovni promet v višini 84,5 milijarde EUR (točki 299 in 300 Odločbe), medtem ko se je za povišanje zaradi ponovitve kršitve s strani družbe Arkema uporabil nižji množilni koeficient, to je 1,5, pri čemer se je upošteval njen svetovni promet v višini 17,8 milijarde EUR (opomba 222 Odločbe).

40. Poleg tega je treba opozoriti, kot je Splošno sodišče navedlo v točki 201 izpodbijane sodbe, da „Komisija v skladu s točkama 2 in 3 Smernic po določitvi osnovnega zneska globe ob upoštevanju teže in trajanja kršitve glede na obteževalne ali olajševalne okoliščine po potrebi poviša ali zniža navedeni znesek“. Prilagoditve tega osnovnega zneska običajno ustrezajo odstotku tega zneska (v primeru tožeče stranke 50-odstotno povišanje osnovnega zneska zaradi ponovitve kršitve in 40-odstotno znižanje osnovnega zneska zaradi ugodne obravnave tožeče stranke). Zato se lahko celota teh povišanj ali znižanj v realnem smislu spreminja glede na vse dejavnike, ki so se upoštevali pri določanju osnovnega zneska, torej ne le glede na finančno sposobnost podjetja (njegov promet), ampak tudi vlogo, ki jo ima na zadevnem trgu (njegov tržni delež), ter, splošneje, težo in trajanje kršitve.

41. Zato bi upoštevanje predpostavke tožeče stranke vodilo k trditvi, da se vsako povišanje zaradi obteževalne okoliščine kaže kot dvojno upoštevanje različnih elementov,

14 – Naj opozorim, da je bil znesek, za katerega sta družbi Arkema in Elf Aquitaine solidarno odgovorni, izračunan tako: – izhodiščni znesek: 12 milijonov (točka 296 Odločbe); – uporaba množilnega koeficienta 2,5 (točka 300 Odločbe) za izhodiščni znesek: 30 milijonov (vmesni znesek, ki v Odločbi ni naveden); – s povišanjem glede na trajanje (+ 150 %) se dobi osnovni znesek: 75 milijonov (točka 303 Odločbe); – ni obteževalnih okoliščin (opomba 222 Odločbe); – uporaba ugodnega obravnavanja s 40-odstotnim znižanjem (točki 340 in 341 Odločbe) osnovnega zneska: 45 milijonov (točka 348, tretja alinea, Odločbe).

ki sestavljajo osnovni znesek, česar ni mogoče sprejeti.

42. Poleg tega naj bi se z metodo, ki jo je v obravnavanem primeru uporabila Komisija, ki je za družbo Arkema opravila nov ločeni izračun osnovnega zneska, preprečilo, da bi se za izračun povišanja globe, ki je bila naložena le družbi Atofina, upošteval element (množilni koeficient, uporabljen za družbi Arkema/Elf Aquitaine), ki ne bi izražal stvarnega položaja tega podjetja. Zato menim, da taka metoda, ki je vodila do tega, da je bilo povišanje osnovnega zneska zaradi večje finančne sposobnosti družb Arkema/Elf Aquitaine izravnano glede na družbo Arkema, sama po sebi ni sporna.

43. Kar zadeva izbiro množilnih koeficientov, ki se uporabljajo za namene odvračanja za družbi Arkema/Elf Aquitaine in ločeno za družbo Arkema, ugotavljam, da pritožnica ne nasprotuje niti načinu, kako so se ti določili, niti njihovi višini, temveč se v bistvu omejuje na trditev, da je njihova uporaba vodila k dvojnemu upoštevanju njenega prometa. [15]

44. Ob upoštevanju zgornjih ugotovitev menim, da niti očitek, ki se nanaša na kršitev načela sorazmernosti, niti tisti, ki se nanaša na napačno uporabo prava, ker naj bi Splošno sodišče smernice Komisije razlagalo, kot da imajo absolutno zavezujočo moč, nimata dejanske podlage.

45. Zato menim, da je treba četrti pritožbeni razlog v celoti zavrniti kot neutemeljen.

15 – V zvezi s tem opozarjam, kolikor je potrebno, da čeprav se lahko v skladu s sodno prakso za določitev zneska globe upošteva svetovni promet podjetja, ki ne glede na to, ali so podatki približni in nepopolni, kaže njegovo velikost in gospodarsko moč, se temu podatku ne sme pripisati nesorazmernega pomena glede na druge elemente presoje, saj določitev ustrezne globe ne more biti rezultat preprostega izračuna na podlagi svetovnega prometa (glej sodbo z dne 18. maja 2006 v zadevi Archer Daniels Midland in Archer Daniels Midland Ingredients proti Komisiji (C-397/03 P, ZOdl., str. I-4429, točka 100)). Poleg tega se Komisija ne more odreči svoji diskrecijski pravici do določanja zneska globe z izključno in mehansko uporabo aritmetičnih formul (glej sodbo z dne 16. novembra 2000 v zadevi Mo och Domsjö proti Komisiji (C-283/98 P, Recueil, str. I-9855, točka 47)).

III – Predlog

46. Ob upoštevanju vseh zgornjih ugotovitev Sodišču predlagam, naj pritožbo zavrne in tožeči stranki v skladu s členom 69(2) Poslovnika naloži plačilo stroškov.